

به نام خداوند جان و خرد

رائی له برابى خنجه د ملاتړ لپاره يو موټى شو
زه هم همدا شان!

د بنځو پر وړاندې د هر ډول تبعيض د له منځه وړلو
کنوانسیون

ددغه کتاب له لیکنو او مطالبو څخه استفاده کول او اقتباس د دسرچینی په یادولو سره مجاز دی
په دغه کتاب کی مطرح شوی نظرونه د آرمان شهر غوښتنو او نظر څرگندویي نه کوی
برینینا لیک پته:
armanshahrfoundation.openasia@gmail.com
ویب پاڼه:
<http://www.openasia.org>

په گډه له برابری نه د ملاتړ په خاطر
زه هم همدغه شان!

دینځو پر وړاندی د هر ډول تبعیض د ختمولو نړیوال کنوانسیون
طراح او ډیزاینر: ایرن بیگ
د سرژ بلوک څخه په مننه
داصلی نسخی جوړونکی او خپرونکی: دبشردحقونو دټولنو نړیوال
فیدراسیون

www.Fidh.org

خپرونکی: د آرمان شهر خپرنیزه خانگه
لمړی چاپ: ۱۳۹۳ لمریز کال - ژمی
ټوکونه: ۳۰۰۰ ټوکه

دا خپرونه د متحده ایالاتو د نړیوالی پرمختیایی اداری (USAID) له لاری د امریکی د خلکو د سخاوتمندانه مرستو په پایله کی د 00001-14-A-306 شمیری قرارداد (د افغانستان د مدنی مشارکت پروگرام) تر شرایطو لاندی چی د کاونترپارټ نړیوالی موسسی او د هغی د همکارو موسسو له خوا پلی کیږی، د خپریدو وړ وگرځیده. په دی خپرونه کی شامل نظریات او محتویات، د کاونترپارټ نړیوالی موسسی له مسؤلیتونه څخه نه شمیرل کیږی او د متحده ایالاتو د نړیوالی پرمختیایی اداری (USAID) نظریات نه څرگندویږی

راځئ له برابري څخه د ملاتړ لپاره يو موټي شو

د ملگرو ملتونو ټولني ۳۵ کاله مخکي د بنځو پر وړاندې د هر ډول تبعيض د له منځه وړلو نړيوال کنوانسيون (CEDAW) تصويب کړ . دا کنوانسيون چې اوسمهال تقريباً د نړۍ ټولو هيوادونو تصويب کړي دي، د بنځو د حقونو د خونديتوب نړيواله مرجع شميرل کيږي. د دغه کنوانسيون د مقرارتو پر بنسټ د نړۍ په ټولو هيوادونو کې د بنځو د حقونو د دفاع فعالينو لويې برياوې ترلاسه کړي دي: له تبعيضه د ډکو قوانينو لغوه کول، په سياسي ټولنو کې د بنځينه استازو زياتوالي، په قانوني عمر کې د واده کولو تصميم، له حامله گي څخه د مخنيوي اوزارو ته لاسرسی، د بنځو د جنسي ناقصيدو مخنيوي... سر بيره پر دې، اوس هم په ډيرو مبارزو کې برياوو ته اړتيا ده او په ډيرو هيوادونو کې د شاته تگ خطر ته په کتو سره، د بنځو پر وړاندې د هر ډول تبعيض د له منځه وړلو نړيوال کنوانسيون خورا ارزښت مومي.

په ځانگړی ډول د میرمنو د حقونو لپاره په دی کړکیچنو حالاتو کی، د بشری حقونو د ټولنو نړیوال فدراسیون د سیکسیزم او له بنځو سره د مخالفت پر وړاندی د مبارزی لپاره یو ځل بیا پر خپلی پریکندی ژمنی ټینگار کوی.

خوشحاله یو، چی د بنځو پر وړاندی د هر ډول تبعیض د له منځه وړلو د نړیوال کنوانسیون (CEDAW) د ۳۵ می کلیزی په مناسبت، دغه نشریه ټولو هغو میرمنو او نارینه وو ته وړاندی کوو، چی د تبعیض پر وړاندی او د جنسیتی برابریو لپاره مبارزه کوی.

د بشری حقونو د ټولنو نړیوال فدراسیون د غړو او همکارو سازمانونو سره اوږه په اوږه، په مختلفو هیوادونو کی، پرته له کوم شرطه د (CEDAW) د تصویب او په عمل او قانون کی یی د بشپړی پلې کیدا په لار کی خپلو نه سترگی کیدونکو هڅو ته دوام ورکوی.

عبدالکریم لاهیجی، د بشری حقونو د ټولنو د نړیوال فدراسیون رئیس

د بنځو په وړاندې دهر ډول تبعيضونو د له منځه وړلو کنوانسيون
د ملگرو ملتونو سازمان د عمومي مجمعي د ۱۹۷۹ کال تصويب شوی

سريزه

د اوسني کنوانسيون غړي هيوادونه،

دی ته په پاملرنې چې د ملگرو ملتونو د سازمان منشور، د بشر د اساسي حقونو د هر وگړي د مقام او منزلت د نارينهو او بنځو د حقونو په برابري، تاکيد او ټينگار لري،

دی ته په پاملرنه چې د بشر د حقونو نړيوالي اعلاميې د تبعيض د ناروا گڼلو اصل تاييد کړی او اعلاموي چې ټول وگړي په آزاده توگه دنيا ته راغلي او کولای شي پدی اعلاميه کې د مندرجو آزاديو او حقونو څخه د مقام، منزلت او حقونو له مخې، د جنسيت له مخې له هر ډول توپير پرته، يو شان برخمن شي،

دی ته په پاملرنه چې د بشر حقونو د نړيوالو ميثاقونو غړي هيوادونه دنده لري چې د بنځو او نارينهو لپاره د ټولو اساسي، ټولنيزو، فرهنگي، مدني او سياسي حقونو څخه برخمنتيا تضمين کړي،
د هغو نړيوالو کنوانسيونونو په پام کې نيول چې د بنځو او نارينهو تر

منځ د برابرۍ لپاره د ملگرو ملتونو او تخصصي آژانسونو تر نظر لاندې تړل شوی دی،

هغه پرېکړه لیکونو، اعلامیو او سپارښتونو ته په پاملرنې چې د ملگرو ملتونو او تخصصي آژانسونو لخوا د ښځو او نارینهو د حقونو د برابرۍ د پرمختګ لپاره تصویب شوی دی،

له بده مرغه د بېلابېلو سندونو پر صادرېدلو برسېره د ښځو په وړاندې د تبعیض نه ډک عملونه په پراخه توګه تر اوسه پورې دوام لري، د دې بېلابېلو اسنادو سره سره، په ډېرځپګان، لا تر اوسه هم د ښځو په وړاندې پراخ تبعیض شتون لري،

د دې په یادونه چې د بشر د اصولو، د حقونو او احترام د برابرۍ په وړاندې تبعیض، د بشریت شخصیت نقضوي؛ د هیوادونو په سیاسي، ټولنیز، اقتصادي او فرهنگي ژوند کې د ښځو او نارینهو د برابر ګډون خنډ ګرځي، د ټولني او کورني د هوساينې د پراختيا څخه مخنيوی کوي او د بشریت او هېواد په وړاندې د ځواکمنتيا او د هغوی د استعدادونو غوړېدل، ستونزمن کوي،

پدې ځپګان چې د فقر او ولېرې په شرایطو کې، ښځې خوراکی موادو، روغتیا، ښوونې، روزنې، د کارموندنې فرصتونو او نورو اړتیاوو ته د لاس رسې؛ لږ امکانات لري،

پدې باور چې د نړیوال اقتصاد د نوي نظام تشکیل، د مساواتو او عدالت پر بنسټ د ښځو او نارینهو د برابرۍ د پرمختګ لپاره مهمه ونډه لري، پدې ټینګار چې د ښځو او نارینهو د حقونو د بشپړ پلي کولو لپاره، د توکمیز توپیر، د نژادپرستي د ټولو ډولونو، د نژادي تبعیض، د استعمار، د نوي استعمار، يرغل، نيولو، د سلطې او د دولتونو په کورنيو چارو کې د بهرنۍ لاس وهنې له منځه وړل؛ اړین دي،

پدې ټینګار چې د نړیوال امینت او سولې د ټینګښت، د نړیوال کمېکچ له منځه وړلو، د دولتونو تر منځ د دوه اړخيزې همکارۍ د هغوی د ټولنيز او اقتصادي نظامونو له نظر کې نیولو پرته، بشپړه بې وسلې کول، او په ځانګړې توګه تر نړیوالې او څارنې لاندې، هستوي بې وسلې کول او د هیوادونو په اړیکو کې د عدالت، مساواتو او ګډو ګټو د اصولو پر

تینگار او د هغو خلکو لپاره د برخلیک او خپلواکۍ د ټاکلو حق ورکول چې د بهرنی استعمار او ولکی لاندی دی او همدا راز ځمکنی بشپړتیا او ملی حاکمیت ته درناوی، د ټولنیز پرمختگ او پراختیا لامل گرځی چې په پایله کی د نارینه او ښځو د حقونو د مساوات د لاس رسی لپاره، مرسته کوی،

په دی باور چی دیوه هېواد بشپړ پرمختگ، نړیواله هوساینه او د سولی ټینگښت؛ په ټولو برخو کی له نارینهو سره د ښځو د مساوی مشارکت غوښتونکی ده.

د کورنۍ په هوساینه او د ټولنی په پرمختگ کی د ښځو د لویې ونډی، د مور د ټولنیز اهمیت او په کورنۍ کی د ماشومانو په روزنه کی د مور او پلار د ونډی په پام کی نیولو سره چی لا تر اوسه په بشپړه توگه په رسمیت پېژندل شوی ندی؛ او د دی په خبرتیا چی په زېږولو کی د ښځو ونډه باید د تبعیض لپاره یو بنسټ نشی، بلکه د ماشومانو روزنه د ښځی او نارینه او د ټولنی تر منځ د مسؤولیت د وپشلو مستلزم دی.

پدی پوهاوی چی په ټولنه کی د نارینه او ښځی تر منځ د دودیزی ونډی بدلون، د نارینه او ښځو د بشپړی برابری لپاره اړین دی.

د تبعیض د له منځه وړلو د اعلامیې د مندرجو اصولو د پلی کولو او پدی لړ کی د هر ډول تبعیض د له منځه وړلو لپاره د اقداماتو د سر ته رسولو په هوډ؛

په لاندی ډول هوکړه وکړه:

لومړۍ برخه

لومړۍ ماده

پدې کنوانسیون کې «دښځو په وړاندې تبعیض» اصطلاح، د جنسیت پر بنسټ، هر راز توپیر، محدودیت او محرومیت ته اطلاقېږي چې پایله او موخه یې په سیاسي، اقتصادي، ټولنيز، فرهنگي، مدني او نورو برخو کې پرته د هغې د واده له وضعیت څخه او د ښځې او نارینهو د مساواتو پر بنسټ، د بشري حقونو او د ښځو د اساسي حقونو څخه د گټه اخیستنې او برخمن کېدلو نقض کول او خړپړ کول دي.

زه کولی شم هر ډول جامی چی و غواړم
واغوندم، هر چیری چی و غواړم تللی شم

زه هم هډه شخړا

دوهمه ماده

غړی هېوادونه د بنځو په وړاندې هر ډول تبعیض غندی او هوکړه کوی چی بی له ځنډه به د بنځو په وړاندې د تبعیض د له منځه وړلو سیاست به د اړینو وسیلو له لاری تعقیبوی او پدی برخه کی ژمنه کوی چی:

الف. د بنځی او نارینه تر منځ د برابری اصل په خپلو اساسی قوانینو او نورو قوانینو کی چی لا تر اوسه منظور شوی نه وی؛ او د تقنین او نورو اړینو لارو له لاری د هغه د دی اصل پلی کول تضمین کړی؛

ب: د اړینو قوانینو د تصویب او نورو اقداماتو له لاری، د ضرورت په وخت کی د مجازاتو په څېر؛ د بنځو په وړاندې تبعیض، منع کړی؛

له نارینه و سره د برابری پر بنسټ له بنځو څخه قانونی ملاتړ ټینګ او د واکمنو ملی قضایی مراجعو او نورو دولتی مؤسسو له لاری د بنځو په وړاندې له هر ډول تبعیض څخه ډک اقدام ځینی د اغېزمن ملاتړ ضمانت وکړی؛

ج. د بنځو په وړاندې د هر راز تبعیض څخه ډک عمل او حرکت ځینی ډډه وکړی او د دی ضمانت وکړی چی دولتی مراجع او بنسټونه به دا ژمنه رعایت کړی؛

د. د بنځو په وړاندې د هر چا، سازمان یا مؤسسې لخوا د تبعیض د له منځه وړلو لپاره، ټول اړین اقدامات ترسره کړی؛

ه. ټول هغه اړین اقدامات؛ د بېلګی په توګه، د قوانینو، مقرراتو، عرف یا د شته چلندونو د اصلاح یا لغوه کولو لپاره د قانون جوړول چی د بنځو په وړاندې د تبعیض لامل ګرځی، ترسره کړی؛

و. هغه ټول ملی جزایی مقررات چی د بنځو په وړاندې د تبعیض لامل ګرځی، لغوه کړی؛

زه چي ځنگه خپل قانوني
عمر ته ورسيدم، درايي د
حق درلودونكي شوم

زه هم هده شخا

څلورمه ماده

۱. د نارینه او ښځو تر منځ د عملی برابری د ګرندیتوب په موخه، د غړو هېوادونو لخوا د موقتی ځانګړو تدبیرونو نیول باید د دغه

کنوانسیون د تعریف له مخی باید (تبعیض) ونه ګڼل شی؛ مګر په هیڅ

ډول به د جلا او نا برابرو معیارونو ساتل په پایله کی ونلری، دا اقدامونه به د فرصتونو او چلندونو د برابری د پلي کولو د موخو څخه وروسته، ودرول شی؛

۲. د غړو هېوادونو لخوا د ځانګړو تدابیرو ترسره کول، د بېلګی په توګه هغه اقدامونه چی پدی کنوانسیون کی د میندو د ملاتړ لپاره ځای په ځای شویدی؛ له تبعیض څخه ډک ونه ګڼل شی.

دریمه ماده

غړی هېوادونه به په ټولو برخو کی په تېره بیا په سیاسی، ټولنیز، اقتصادی او فرهنگي برخو کی، د بېلګی په توګه د ښځو د بشپړی پراختیا او پرمختګ او له نارینه و سره د برابری پر بنسټ د بشری حقونو او بنسټیزو آزادیو برخمنتیا لپاره، ټول اړین اقدامات ترسره کړی.

مور د خپل شرکت په پریکړو
کی د نظر د ورکولو حق لرو

زه هم همدارنگه!

پنجمه ماده

غږی هېوادونه به ټول اړین
اقدامونه ترسره کړی ترڅو:
الف. د تعصبونو، عادتونو او هغه
ټولو چلندونو چی د هر جنس د
ټیټ گڼلو او اوچت گڼلو، د ښځو او
نارینهو د کلیشه‌یی ونډو پر دوام
باندی ولاړ وی؛ د نارینه او ښځو د
چلندونو ټولنیزو او فرهنگي نمونو
ته بدلون ورکړی؛
ب. ډاډ تر لاسه کړی چی کورنی
روزنه، د یو ټولنیز چلند په توگه د
مورنی وضعیت څخه د سم درک او د
خپلو ماشومانو په روزنه کی د ښځی
او نارینه تر منځ د گډ مسؤولیت
پېژندنه، په برکی لری او دا تر
سترگو کېږی چی په ټولو برخو کی
د ماشونو گټی، په لومړیتوبونو کی
ونیول شی.

زما له حالت او حوصلی
سره ترلی ده، هوا او
مناسبت، زه کولی شم
پرتوگ یا لمن... واغوندم

زه هم همدرا شخ

شپږمه ماده

غږی هېوادونه به
ټول هغه اړین اقدامونه
ترسره کړی چی د بېلگی
په توگه د بنځو د قاچاق
د ناوړه گټه اخیستنې د
مخنیوی لپاره د قانون
جوړل، ترسره کړی.

زه د خپلو ماشومانو د
پوهنی د حق درلودونکی يم

زه هم همدا شخړا

دوهمه برخه

اومه ماده

غړی هېوادونه به د هېواد په ټولنيز، سياسي ژوند کې د بنځو په وړاندې دهر ډول تبعيضونو د له منځه وړلو په برخه کې اړين اقدامونه تر سره کړي او په ځانگړي توگه به بنځوته له نارينه و سره په مساوي ډول، لاندیني حقونه تضمین کړي:

الف. په ټولو عمومي ټاکنو او ټول پوښتنو کې د رأیی ورکول او د ټولو عمومي منتخبو بنسټونو (نهادونو) لپاره د ټاکل کېدلو يا نوماند يا کاندیدو حق لرل؛

ب. د دولت د سیاست په ټاکلو او پلي کولو کې د گډون حق او دولتي منصبونو ته رسېدل او د دولت په ټولو کچو کې د عمومي مسؤولیتونو سرته رسول؛

ج. د هیواد له ټولنيز او سياسي ژوند سره تړلو غیردولتي سازمانونو او ټولنو کې گډون.

د هیواد د یوی تبعی په
صفت، زه کولی شم چی
و ټاکل شم، زه کولی شم
چی جمهوري ریاست ته
و ټاکل شم!

زه هم هده شخ!

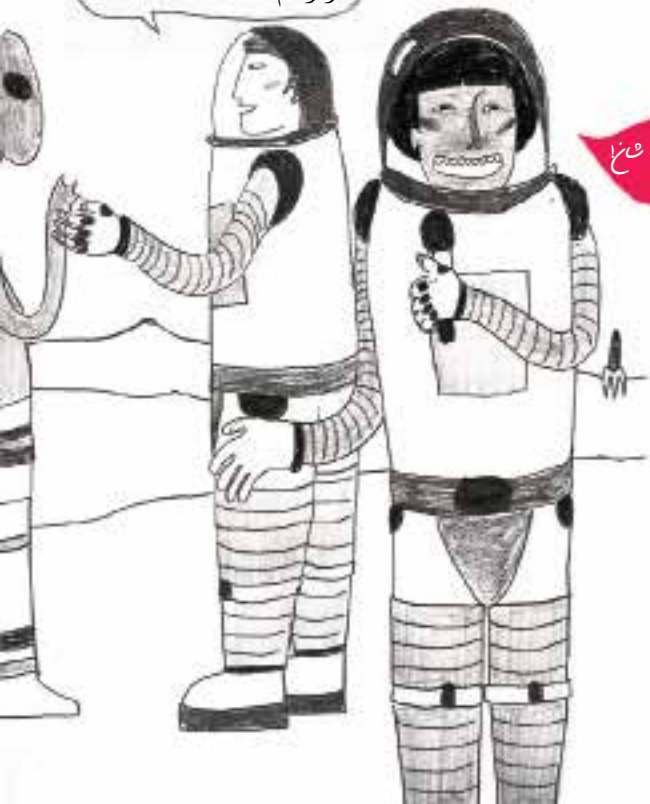

اتمہ مادہ

غری ہوادونہ بہ اہرین
اقدامونو تر سرہ کپری چی
بنخو تہ لہ نارینہ و سرہ
پہ مساوی شرایطو او بی
لہ ہیخ پول تبعیض خخہ
فرصت ورکپل شی چی پہ
نریوالہ کچہ لہ خپل دولت
خخہ نمایندگی وکپری او
د نریوالو ساز مانونو پہ
فعالیتونو کی گدون وکپری .

زه ويارم چي ددغه
نړيوال شركت استازي
واوسم!

زه هم همدرا شخ

نهمه ماده

۱. غږی هیوادونه به ښځو ته له نارینه و سره برابر د تابعیت د کسب، بدلون او ساتلو مساوی حق ورکړی. دولتونه به په ځانگړی توگه تضمین وکړی چی له بهرنی وگړی سره واده یا د دواډه په موده کی د مېړه د تابعیت بدلون، پخپله د ښځی د تابعیت د بدلون، جلاوطنی او یا د مېړه د تابعیت د تحمیل لامل نشی؛
۲. غږی هیوادونه به نارینه او ښځو ته د خپلو ماشومانو د تابعیت په اړه، مساوی حقونه ورکړی.

زه حق لرم چي خپل
مليت خپل ميره/شخړي
او ماشومانو ته وليږدوم

زه هم همدرا شخړا

دریمه برخه

لسمه ماده

غږی هېوادونه به د ښځو سره د تبعیض د له منځه وړلو لپاره هر راز اقدامونه تر سره کړي او د دی تضمین وکړي چې ښځې به په روزنه کې له نارینهو سره له مساوی حقونو څخه برخمنې وي او په ځانگړي توگه به په لاندې برخو کې د ښځو او نارینهو برابري تضمین کړي:

الف. د فن او کسب د لارښوونې په برخو کې یو شان شرایط، روزنی ته لاس رسی او په ټولو ښاري او کلیوالي روزنیزو ټولو مؤسسو کې د شهادتنامو او یا د بریلېکونو تر لاسه کول؛ دا تساوی باید له ښوونځي څخه د مخه روزنو، فني او تخصصي عمومي روزنو، لوړو فني روزنو او په ټولو حرفوي دورو کې تضمین شي؛

ب. یو شان درسي پروگرامونو ته لاس رسی، یو شان آزمویني، د یو شان مهارتونو او صلاحیتونو لرونکي ښوونکي او د یو شان روزنیز کیفیت لرونکي ځایونه او امکانات؛

ج. د گډې روزني لپاره د هڅونې او نورو روزنیزو چلندونو له لاری چې دی موخې ته رسېدل شوني کوي؛ په ټولو کچو او ډولونو کې د ښځې او نارینه د ونډې د هر ډول کلېشه یي مفهوم له منځه وړل، او په ځانگړي توگه د ښوونځيو د کتابونو او درسي پروگرامونو بیا کتنه او د روزنیزو چلندونو تناسب؛

د. له تحصیلي بورسونو او ورته تحصیلي ټیټېگڼو څخه د ورته گټې اخیستنې فرصتونه؛

هـ. د زده کړو د ادامې اړوند فرصتونو ته یو شان لاس رسی؛ د بېلگې په توگه د مشرانو او عملي لیک لوست زده کړه او په ځانگړي توگه د ښځو او نارینهو تر منځ د شته روزنیزې خلا د گړندی کموالی په موخه پروگرامونه؛

و. د نجونو د روزني د پرېښودلو کموالی او د هغو نجونو او ښځو لپاره چې وخت څخه د مخه ښوونځي پرېږدي؛ د پروگرامونو تنظیم؛

ز. په سپورت او بدني روزنه کې د ښځو د گډون لپاره یو شان امکانات؛ ح. د کورني، سلامتیا او روغتیا لپاره د ځانگړو روزنیزو اطلاعاتو ته لاس رسی؛ د بېلگې په توگه د کورني په هکله اطلاعات او لارښوونې.

زه حق لرم چي داوونى په
هره ورځ كې بنوونځى ته
لاړه شم

زه هم همدارنگه

زه حق لرم چي له هري
نانڅكي سره ولوبيرم، پرته له
دي چي د چاله خبرو اندېښمنه
واوسم!

زه هم هده شخ!

یوولسمه ماده

۱. غړی هېوادونه به ټول اړین اقدامونه ترسره کړي تر څو د بنځو په وړاندې د اشتغال په برخه کې هر راز تبعیض له منځه ولاړ شي او د بنځې او نارینه تر منځ د برابري پر بنسټ، یو شان حقونه په ځانگړي توگه په لاندې برخو کې تضمین شي:

۱. د بشر د ټولو وگړو لپاره د نه بېلېدونکي حق په توگه د کار حق؛

ب. د یو شان استخدامي فرصتونو څخه د گټه اخیستنې حق، د بېلگې په توگه د استخدام لپاره د یو شان ضوابطو عملي کول، په آزاده توگه د تخصص او مسلک د ټاکلو حق، د مقام د لوړوالي حق د شغلي امنیت او ټول امتیازات او د خدمت شرایط او د پرمختللي حرفوي روزنو او بیا روزنو او مکررو روزنو څخه گټه اخیستنه؛

ج. د یو شان معاش او امتیازونو تر لاسه کول او د مساوي ارزښت لرونکي کار څخه د مساوي چلند برخمنتیا او همدا راز د کار د کیفیت په ارزونه کې یوشان معنی برابر چلند؛

د. له ټولنیزو بیمو څخه د گټه اخیستنې حق او ځانگړي توگه د تقاعد، بیکاري ناروغی، معلولیت، زړښت او د ناتوانۍ نور موردونه او همدا راز له استحقاقی رخصتیو څخه گټه اخیستل؛

ه. د کار په چاپیریال کې د سلامتیا او آرامتیا د ساتنې حق؛ د بېلگې په توگه د مثل له تولید څخه ملاتړ؛

۲. د واده یا امیندواری پر بنسټ، د بنځو په وړاندې د تبعیض د مخنیوي او د بنځو د اغېزمن حق د تضمین لپاره به غړي هېوادونه لاندیني اړین اقدامونه ترسره کړي، تر څو:

الف. د امیندواری یا د زېږون او د واده په دلیل له کار څخه

اېستل د قانونی مجازاتو په وضعه
کولو، منعه کېږي؛

ب. د زېږون رخصتی د وړ
ټولنیزو امتیازاتو سره د مخکیني
شغل د لاسه ورکولو څخه پرته،
غېښتلتیا یا ټولنیز امتیازات تر سره
کېږي؛

ج. د میندو او پلرونو د کورنیو
ژمنو او شغلي مسؤولیتونو د
سرته رسولو او په ټولنیز ژوند
کې د هغوی د گډون لپاره د لازمو
ټولنیزو ملاتړیزو خدمتونو
برابرو او په ځانگړي توگه له
ماشومانو څخه د ساتنې لپاره د
شبکو د رامنځته کولو او پراختیا
له لارې؛

د. د امیندوارو ښځو لپاره د هغو
کارونو په سرته رسولو کې چې د
هغوی لپاره زیانمن تشخیص شوی؛
ځانگړي ملاتړ برابر کېږي؛

۳. پدې ماده کې به یادشوی مسایلو
ته اړوند حمایتي قوانین، د علمی
او تکنولوژیکي اطلاعاتو تناوب ته
په پاملرنه تر څېړنې لاندې ونيول
شی او د لزوم په صورت کې به
و درول، لغوه یا تمدید شی.

ما تازه زیرون کبری، که
وغواړم پرته له دی چی
خپله دنده له لاسه ورکړم
رُخصت واخلم

زه هم همدرا شخ

دولسمه ماده

۱. غړی هیوادونه به ټول اړین اقدامونه تر سره کړي تر څو د روغتیايي څارنو په برخه کې د بنځو په وړاندې تبعیض، له منځه یوسی او روغتیايي خدمتونو ته د هغوی لاس رسی؛ په ځانگړي توگه د بنځي او نارینه د برابري پر بنسټ د کورني سمبالښت ته اړوند خدمتونه، تضمین کړي؛

۲. غړی هیوادونه به د لومړي مادي د مفادو برسېره، د امیندواري، زېربېدني او زوکړي څخه وروسته، اړین خدمتونه تضمین کړي او په لازمو برخو کې به هغوی ته وړیا خدمتونه برابر کړي او همدا راز د امیندواري او شیدو وروکولو په موده کې به هغوی ته کافي خواړه برابر کړي.

زه د حاملگی د مخنیوی
هری وسیلی ته چی
وغواړم لاسرسی لرم!

زه هم همدرا شاخ

دیار لسمه ماده

غږی هېوادونه به د اقتصادي او ټولنيز ژوند په نورو برخو کې د بنځو د تبعيض له منځه وړلو لپاره اړين اقدامونه ترسره کړي ترڅو د بنځي او نارينه د برابري پر بنسټ، يوشان حقونه تضمين کړي، په ځانگړي توگه پدې برخو کې:

- ا. د کورنۍ له بنيگنو څخه د گټې اخيستنې حق؛
- ب. د بانکي پورونو، رهنۍ او نورو مالي اعتباراتو څخه د گټې اخيستنې حق؛
- ج. په تفريحي، ورزشي او فرهنگي ژوند په ټولو برخو کې د گډون حق.

زه کولی شم چی د خپلو زده کړو د
لگښتونو د خونديتوب لپاره له بانک
څخه پور واخلم

زه هم همدغه شیخ

څوارلسمه ماده

۱. غړی هېوادونه به د کلیوالي ښځو ځانگړو ستونزو او د کورنیو اقتصادي ژوند په دوام کې د هغوی د مهمې ونډې؛ د بېلگې په توگه د اقتصاد په غیر مالي څانگو کې کار کولو ته پام وکړي او ټول اړین اقدامونه به ترسره کړي ترڅو د کلیوالو سیمو ښځو په اړه د اوسني کنوانسیون مفاد، پلي شي؛
۲. غړی هېوادونه به په کلیوالو سیمو کې د ښځو په وړاندې د تبعیض د له منځه وړلو په اړه اړین اقدامونه ترسره کړي ترڅو تضمین وکړي چې دا ښځې د نارینه او ښځو د برابرۍ پر بنسټ، په کلیوالي پراختیایي پروگرامونو کې گډون وکړي او له هغو څخه برخمنې شي او په ځانگړې توگه له لاندیني حقونو څخه برخمنې شي:
الف. په ټولو کچو د پراختیایي پروگرامونو په تدوین او پلي کولو کې گډون؛
ب. کافي روغتیایي آسانتیاوو ته لاس رسي، د بېلگې په توگه اطلاعات، سلا مشوره او د کورنۍ د سمبالښت خدمتونه؛
ج. د ټولنیز تامين پروگرامونو څخه مستقیمه گټه اخیستنه؛
د. له رسمي او غیر رسمي روزنیزو ټولو دورو او خپرونو گټه اخیستل، د بېلگې په توگه د هغوی د فني توان د لوړتیا لپاره د علمي سواد زده کړې او همدارنگه د فني زده کړو د سیمه ییزو او لوړو خدمتونو څخه برخمنتیا؛
ه. د اشتغال او کارموندنې له لارې، مساوي اقتصادي فرصتونو ته د لاس رسي د امکان لپاره د تعاوني او انتفاعي ډلو جوړول؛
و. په ټولو سیمه ییزو فعالیتونو کې گډون؛
• کرنیزو اعتباراتو او پورونو ته لاس رسي، د بازار موندنې آسانتیاوې، د اړینې تکنولوژۍ او له ځمکې څخه برابره گټه اخیستنه؛
• د ځمکنیزو او سیمه ییزو اصلاحاتو او همدا راز په ځمکه کې د بیا ځای په ځای کېدلو پروگرامونو کې له برابر چلند څخه برخمن کېدل؛
ز. د ژوند د کافي امکاناتو څخه برخمن کېدل، په ځانگړې توگه د مسکن، روغتیا، اوبو او برښنا، حمل او نقل او اړیکې.

زه د بنی او پاکی
کروندی د درلودلو لپاره
روزنیزو ورکشاپونو ته
لاسرسی لرم

زه هم همدغه شاعره

خلورمه برخه

پنځلسمه ماده

۱. غړی هېوادونه به د قانون په وړاندې، ښځو ته د نارینهو په شان برابر حقونه ورکړي؛

۲. غړی هېوادونه به په مدني چارو کې ښځو ته په دقیقه توګه له قانوني ظرفیت د ګټه اخیستنې یوشان ظرفیت ورکړي. غړی هېوادونه به په ځانګړي توګه ښځو ته د قراردادونو د تړلو او د املاکو د ادارې، برابر حقونه ورکړي او د محکمو او قضایې مراجعو په ټولو پړاوونو کې به له هغوی سره یو شان چلند وکړي؛

۳. غړی هېوادونه هوکړه کوي چې د ښځو د هغه ټولو قراردادونو او هر راز خصوصي سندونه چې د ښځو د قانوني ظرفیت په محدودولو کې قانوني اثر ولري؛ باطل اعلام کړي؛

۴. غړی هېوادونه به ښځې او نارینه ته د وګړو د ټاټوبي بدله بدلولو او د ټاټوبي او د استوګنې ځای د ټاکلو، مساوي حقونه ورکړي.

زه هم همدار شخ

زه د قانون او محكمې
پر وړاندې له ټولو سره
برابره يم

زه کولی شم چي سفر
وکړم، له پولو واورم او
هر چيري چي مي زړه
وي ژوند وکړم!

زه هم همدرا شخ

شپار لسمه ماده

۱. غمري هېوادونه به ټول هغه اړين اقدامونه پلي کړي ترڅو د بنځو په وړاندې تبعيض؛ د واده او کورنيو اړيکو اړوندو چارو کې، له منځه ولاړ شي، په ځانگړي توگه لاندیني موارد به د نارينه او بنځي د برابرۍ پر بنسټ، تضمین کړي:

الف. د واده په اړه مساوي حق؛
ب. د مېړه د آزادانه ټاکلو مساوي حق او يواځې د دواړه خواوو د آزادانه او بشپړ رضایت له مخې د واده ترسره کول؛

ج. د بنځي او مېړه توب په موده او د بېلتوب په حالت کې مساوي حقونه او مسؤولیتونه؛

د. د مېړه او بنځي توب د وضعیت له پام کې نيولو پرته د مور او پلار په توگه مساوي حقونه او مسؤولیتونه؛ د هغوی ماشومانو ته اړوند مسايلو کې؛ د ماشومانو گټې به په ټولو مواردو کې لومړیتوب ولري؛

ه. د ماشومانو د شمېر او د امیندواری د زمانې واټن

او همدارنگه اطلاعاتو روزنو او نورو
وسایلو ته چی هغوی ته لدی حقونو څخه
د برځمنتیا واک ورکوی؛ د لاس رسی په
برځو کی د آزادانه او مسؤولانه تصمیم
نیونی مساوی حقونه؛

و. د قیمومیت، حضانت، سرپرستی،
د ماشومانه په فرزندۍ نیولو او په ملی
حقونو کی ورته مفاهیمو ته یو شان
مسؤولیتونه او حقونه؛ په ټولو مواردو
کی به د ماشومانو گټی، مطلق لومړیتوب
ولری؛

ز. د مېړه او ښځی په توگه، مساوی فردی
حقونه؛ د بېلگی په توگه د کورنۍ، تخصص
او دندی د ټاکلو حق؛

ح. د مالکیت، د اکتساب حق، مدیریت،
سرپرستی، له ملکیت څخه برځمن کېدل او
د ملکیت انتقال، لدی څخه پرته چی وړیا
وی یا مصرفی؛ د مالکیت په اړه د ښځی
او مېړه لپاره به یو شان حقونه په بر کی
ولری؛

۲. د ماشومانو کوژده او واده هېڅ قانونی
اثر نلری او ټول ضروری اقدامونه به د
بېلگی په توگه؛ د واده د عمر ټاکلو او په
رسمی دفترونو کی به د وادونو ثبتولو
لپاره قانون جوړول، تر سره شی.

مور کولی شو چی د
خپل د ژوند ملگری
پخپله وټاکو

زه هم همدغه شخړه

پنځمه برخه

اولسمه ماده

۱. د دی کنوانسیون د مفادو د پلي کولو څېړنی او پراختیا لپاره، د بنځو په وړاندې د تبعیضونو د له منځه وړلو کمېټه به (چې لدی وروسته کمېټه بلل کېږي) د اتلسو تنو په غړیتوب، ددی کنوانسیون د لازم الاجراء کېدو په موده کې او له تصویب او کنوانسیون ته د پنځه دېرشم هیواد یوځای کېدلو څخه وروسته، دی کنوانسیون ته اړوندو برخو کې د نېک اخلاقي او وړتیا شهرت لرونکو ۲۳ متخصصینو په غړیتوب رامنځته شی. دا متخصصین به د غړو هیوادونو له وگړو څخه وټاکل شی او پخپل شخصي واک کې به خدمت وکړي او د هغوی په ټاکلو کې به د عادلانه جغرافیایي وېش او د تمدن د حقوقي عمده نظامونو د بېلابېلو ډولونو حضور ته پاملرنه وشي.
۲. د کمېټې غړي، د پټې (سري) رأيي له لاری د هغو کسانو له فهرست (نوم لړ) څخه ټاکل کېږي چې د غړو هیوادونو لخوا نوماند شوي دي. هر غړي دولت کولای شي له خپلو وگړو څخه يو تن نوماند وپېژني؛
۳. لمړی ټاکنی به شپږ میاشتي د دی کنوانسیون تر پلي کولو وروسته ترسره شي. د ملگرو ملتونو سازمان سرمنشي به لږ تر لږه د هري ټاکنی د مخه، د لیکونو په واسطه، له غړو هیوادونو څخه و غواړي چې د دوه میاشتو په ترڅ کې خپل نوماندان وپېژني. سرمنشي به د ټولو نوماندانو د نومونو نوم لړ (فهرست) د الفبا د حرفونو او نوماندونکی دولت د ذکر په ترتیب، سمبال کړي او هر یو غړي هیواد ته به یی واستوي؛

۴. د کمېټې د غړو ټاکنې به د غړو هيوادونو په ناسته کې چې د ملگرو ملتونو د سرمنشي لخوا د ملگرو ملتونو په مقر کې جوړېږي؛ ترسره شي. پدې ناسته کې د تشکيل د نصاب حد يې لږ تر لږه د غړيو دولتونو د استازو د دوو پر دريمې برخې حضور دی؛ هغه نوماندان به کمېټې ته د غړيتوب لپاره وټاکل شي چې هم تر ټولو ډېری رأیی او هم د حاضر و دولتونو د نمايندگانو او په ناسته کې د رأیی ورکوونکو د رأيو مطلق اکثريت تر لاسه کړی. هغه کسان به ټاکل کېږي چې زياتی رأیی، او يا د استازو د مطلق اکثريت رأیی چې په دغه غونډه کې حاضر وي، تر لاسه کړی.

۵. کمېټې غړی به د يوې څلورکلنې دورې لپاره وټاکل شي؛ مگر د ټاکل شويو نهو کسانو د غړيتوب دوره به په لومړنی رأيه اخیستنه کې، وروسته له دوه کلونو، پای ته ورسېږي. دا نهه غړی به له ځنډ څخه پرته، له لومړی رأیی اخیستنی څخه وروسته، د کمېټې د رئیس لخوا د پچې اچونی (قرعه کشی) له لاری وټاکل شي؛

۶. د کمېټې د نورو پنځو غړو ټاکنه به د دی مادی د ۲-۳-۴ فقرو سره سم د پنځه دېرشم تصویب یا الحاق څخه وروسته ترسره شي. د دوه تنو اضافی غړو غړيتوب به وروسته له دوه کلونو پای ته ورسېږي او دا دوه به د رئیس لخوا د پچې اچونی (قرعه کشی) له لاری وټاکل شي؛

۷. د احتمالی خالی بستونو د ډکولو لپاره، هغه دولت چې کارپوه یی د کمېټې له غړيتوب څخه گوښه شوی، د خپلو وگړو له منځه به، د کمېټې د تأیید په شرط؛ بل کارپوه د کمېټې د غړيتوب لپاره وټاکي؛

۸. د کمېټې غړی به د عمومی مجمعی په تأیید، د هغو ضوابطو

او شرایطو پر بنسټ چی مجمع بی لازم گنی او د کمپټی د
مسؤولیتونو اهمیت ته په پاملرنی، د ملگرو ملتونو لخوا مقرر
شی؛

۹- د ملگرو ملتونو سرمنشی به د اوسنی کنوانسیون په
چوکاټ کی، د کمپټی د دندو د اغېزمنو چارو د پلي کولو او
سرتړه رسولو لپاره؛ کارکوونکی او آسانتیاوی برابری کړی.

اتلسمه ماده

۱. غړی هیوادونه ژمنه کوی چی د دی کنوانسیون د پلي کولو
او پدی اړه د ترلاسه شویو پرمختگونو په ترڅ کی د کمپټی د
څېړنی لپاره سرمنشی ته د تقنینی، قضایی، اجرائی او نورو
تړسره شویو اقدامونو په اړه په لاندی ډول یو رپوټ وړاندی
کړی:

الف. د هغه دولت لپاره د کنوانسیون د پلي کولو څخه یو کال
وروسته؛

ب: وروسته تر هغه لږ تر لږه په هرو څلورو کلونو کی یو
ځل، او د هغه سربېره هر آن چی کمپټه وغواړی؛

۲- دا رپوټونه کولای شی هغه لاملونه او ستونزی چی د دی
کنوانسیون د ژمنو د پلي کولو پر میزان باندی اثر واچوی؛
بربنده کړی.

نولسمه ماده

۱. کمپټه به خپله تگلاره تصویب کړی؛
۲. کمپټه به خپل مسؤولین د یوی دوه کلنی دوری لپاره وټاکي.

شلمه ماده

۱. کمپټه به هر کال د دوه اونيو په موده کې، د هغو رپوټونو د څېړنې لپاره چې د دی کنوانسیون د اتلسمې مادې سره سم وړاندې شوی دی؛ ناستې ترسره کړي؛
۲. د کمپټې غونډې به عموماً د ملگرو ملتونو د سازمان په مقر او یا په کوم بل مناسب ځای کې چې د کمپټې په غوښتنه ټاکل کېږي، ترسره شي.

پوويشتمه ماده

۱. کمپټه به هر کال د اقتصادي او ټولنيزې شورا له لارې د خپلو فعاليتونو په اړه عمومي مجمعي ته رپوټ ورکړي او کولای شي د غړو هيوادونو لخوا د ترلاسه شويو رپوټونو او اطلاعاتو پر بنسټ، کلي وړانديزونه او سپارښتنې وړاندې کړي. دا کلي وړانديزونه او سپارښتنې به د غړو هيوادونو له احتمالي نظرياتو سره، د کمپټې په رپوټ کې ځای په ځای شي.
- دوه ويشتمه ماده

تخصصي مؤسسي به اجازه ولري چې د دی کنوانسیون د موادو د پلي کولو څېړنيزو ناستو کې که چې د هغوی د فعاليتونو په حوزه کې ځای نيسي؛ خپل نماينده واستوي. کمپټه ښايي له تخصصي مؤسسو څخه بلنه وکړي تر څو د کنوانسیون په هغو برخو کې چې د هغوی د فعاليتونو په حوزه کې ځای نيسي؛ رپوټونه وړاندې کړي.

شپږمه برخه

درويشتمه ماده

پدی کنوانسیون کی هېڅ شی به ونشی کولای د بنځی او نارینه د برابرۍ د لاسرسی لپاره چی شونی وی پدی لاندنیو اسنادو کی موجود وی؛ پر گټورو مقرراتو اثر ولری:

الف. د غړی هېواد قوانین؛

ب. د دولت لپاره هر لازم الاجراء کنوانسیون، تړون یا نړیوال موافقت لیک.

خلورويشتمه ماده

غړی هیوادونه ژمنه کوی چی په ملی کچه به ټول اړین اقدامونه چی موخه یی پدی کنوانسیون کی د په رسمیت پېژندل شویو حقونو بشپړ پلی کول دی؛ ترسره کړی.

پنځه ويشتمه ماده

۱. دا کنوانسیون به د ټولو هېوادونو د لاسلیک لپاره پرانیستی وی؛
۲. د ملگرو ملتونو سازمان سرمنشی، د دی کنوانسیون د امانت لرونکی په توگه ټاکل شوی دی؛
۳. د دی کنوانسیون تصویب، د قانونی لړیو ترسره کولو پوری تړلی دی. د تصویب سندونه به د ملگرو ملتونو د سازمان سرمنشی ته د امانت په توگه ایښی وی.
۴. دا کنوانسیون به د ټولو هېوادونو د الحاق لپاره پرانیستی وی. الحاق به د ملگرو ملتونو سرمنشی ته د الحاق د سند له

سپارلو سره سم، عملی شی.

شپږویشتمه ماده

۱. هر یو غړی دولت کولای شی چی هر آن د ملگرو ملتونو سر منشی ته په یوه اطلاعیه کی غوښتنه وکړی چی پدی کنوانسیون کی بیا کتنه وشی؛
۲. د ملگرو ملتونو عمومی مجمع به د احتمالی اقدامونو په اړه د داسی غوښتنی په برخه کی تصمیم ونیسی.

اووه ویشتمه ماده

۱. دا کنوانسیون له هغی نېټی څخه دېرش ورځی وروسته چی د تصویب یا الحاق، شلم سندی د ملگرو ملتونو سازمان سرمنشی ته په امانت کېښودل شی، لازم الاجراء گڼل کېږی.
۲. د هر دولت په اړه چی دا کنوانسیون د شلم سند د سپارلو وروسته، تصویب یا الحاق کړی یا هغه ته الحاق وکړی؛ کنوانسیون د هغه دولت د تصویب یا الحاق سند د امانت اېښودلو څخه دېرش ورځی وروسته؛ لازم الاجراء کېږی.

اته ویشتمه ماده

۱. سرمنشی، د تصویب یا الحاق په وخت کی د دولتونو د تحفظ یا شرایطو متن تر لاسه کوی او هغه ټولو هیوادونو ته وپشی؛
۲. هغه تحفظات او شرطونه چی د دی کنوانسیون له موخو سره سمون ونلری، و به نه منل شی؛

۳. کیدای شی هر آن، تحفظات او شرایط، سرمنشی ته د یو یادداشت په سپارلو بېرته تر لاسه شی او سرمنشی به ټول

دولتونه لدی موضوع څخه خبر کړی. د تحفظ یا شرایطو له منځه وړل به له هغی ورځی اعتبار ولری چی یادداشت ترلاسه شی.

نهه ویشتمه ماده

۱. د دی کنوانسیون په تفسیر یا پلی کولو کی د دوو یا څو دولتونو تر منځ هر ډول اختلاف چی د مذاکری او خبرو اترو لاری حل نشی؛ د یو هیواد په غوښتنه به حکمیت ته ارجاع شی. که چپری د اختلاف دواړه خواوی د حکمیت له نپتی څخه په شپرو میاشتو کی، د حکمیت د ډول او تشکیلاتو په اړه، هوکری ته ونه رسپری؛ د هغوی هر یو کولای شی د دیوان د اساسنامی سره سم، عدالت نړیوالی محکمی ته د موضوع د ارجاع غوښتنه وکری؛
۲. هر غړی دولت کولای شی د دغه کنوانسیون د تصویب، لاسلیک یا الحاق په وخت کی اعلام کړی چی ځان د دی مادی د لمړی بند د پلی کولو لپاره موظف نه گنی.
- نور غړی هېوادونه د هغو هېوادونو په وړاندی چی داسی تحفظ بی اعلان کړی وی؛ د هغه پلی کولو او رعایت ته ملزم نه گنل کېږی.
۳. هر غړی دولت چی د دی مادی د دوهم بند سره سم یی د تحفظ اعلام کړی وی؛ کولای شی هر آن د سرمنشی په اعلام سره، له خپل تحفظ څخه ډډه وکړی.

دېرشمه ماده

دا کنوانسیون چی د عربی، چینی، انگرېزی، فرانسوی، روسی او هسپانوی ژبو متن یی د یوشان اعتبار لرونکی دی، د ملگرو ملتونو سرمنشی څخه به د امانت په توگه کېښودل شی.

پای